

כיצד הוא עשה את זה? הוא חרש מלידה ובגיל 23 הוא קצין צה"ל ואיש-מחשבים

להיות חרש ולהצליח בחיים

סגן מזרח

אם לא מגייסים, אני מתנדב!

השפתיים שלה. גם התלמידים, החל מכיתה א' ועד סוף התיכון, התחשבו וניסו לעזור ככל יכולתם. **האם לפעמים לא חשבת שבגלל ההתחשבות התמידית אתה מקשה עליהם?** אילו הייתי מתיחס אל עצמי כנכה ואל החברה כאילו היא חייבת לי משהו, אולי הייתי מרגיש כך. אבל אני כל הזמן הרגשתי שאני תורם לכיתה תרומות בכל מה שאני יכול. כל השנים הייתי בוועד הכיתה, הייתי גיזבר, עוזרת לתלמידים חלשים. כל הזמן ידעתי שאני נותן בשימחה מה שאני יכול, ואני מקבל מהחברים את מה שהם נותנים.

ובכל זאת, במשך כל 12 שנות הלימוד בבית-הספר, לא הייתה איזה בעיה מיוחדת? מישורו שהציק לי, העלוב אותך?

אני מכיר הרבה מאוד אנשים עם ליקויים שונים, שיכולים לספר לך סיפורים ארוכים ועצובים. אני מצטער לאכזב אותך, אבל אני ממש לא מסוגל להיזכר שאי פעם קרה משהו לא נעים בגלל החרשות שלי או בגלל מכשיר-השמיעה שלי. מצד שני, יכול להיות שדווקא בגלל הליקוי הזה

אולי מישורו פונה אליי ואם לא אראה אותו, לא אשמע. התאמצתי גם בלימודים יותר מאחרים.

במה, למשל? כאופן רגיל, כשהמורה מדבר בכיתה, התלמידים מקשיבים ובאותו זמן רושמים. אני לא יכול גם להקשיב וגם לרשום. ישבתי בכיתה, קראתי את השפתיים של המורה ואחר-כך ביקשתי תלמיד אחר שיתן לי את החומר הכתוב ובכתיב, במשך שעות, הייתי מעתיק אותו. יותר מאוחר פתרתי את הבעיה בכך שתלמיד אחר היה עושה רשימות עם ניייר-קופי ואני הייתי מקי כל את ההעתק.

איך היה היום הראשון בבית-הספר, היו בעיות מיוחדות?

היתה בעיה איפה להושיב אותי בכיתה, אבל הבעיה הזאת נפתרה בקלות. הבעיה היתה של המורים ולא שלי דווקא. כי בבית-הספר הזה אני הייתי המיקרה הראשון שלא שמע, והמורים ממש יצאו מעורם לעזור לי ולהתחשב בי.

בהתחלה, כשהמורה היתה קוראת לתלמידים סיפור, ראיתי איך הראש שלה כל הזמן חושב עליי והיא מנסה לדבר ברור כדי שאני אוכל לקרוא את

אני מניח שלא היה לה קל כל התקופה הזאת. אבל נרמה לי. שהמתנה שנתי לה בגיל 4, כשאמרתי לה כפעם הראשונה "אמא", היתה מתנה שהיא לא תשכח לעולם. גם אחרי ה"אמא" הזה עוד לא ריברתי. אני חושב שהמשכתי ללמוד עד גיל 13. מאז אני מסוגל לדבר ואנשים מבינים אותי.

גם בהשוואה לאדם רגיל הצלחת בחיים, שלא לדבר על בחור בעל מום. אתה גאה בחיי שגים שלך?

החינוך בבית הרס לי אולי את הגאווה הזאת שאת מדברת עליה, ושהייתה יכולה להיות לי — ובעצם אין לי.

חונכתי להתייחס אל עצמי — וככה התייחסו אלי בני הבית תמיד — כאל אדם רגיל לגמרי. למעשה אני מתייחס למכשיר-השמיעה שלי כמו שאדם אחר מתייחס למישקפיו. נכון שהחברה לא מתייחסת לזה כך. אבל אני כן. לכן אין לי גאווה יוצאת מהכלל על ההישגים שלי. עברתי והשגתי. פשוט לגמרי.

אני מניחה שעברת הרבה יותר מאשר אדם רגיל?

כן. התאמצתי יותר. אני צריך להיות עירני לגמרי תמיד. אני צריך לקרוא שפתיים. לאמץ את העיניים, להסתכל כל הזמן לצדדים, להיות ער לסביבה.

התחילה ללכת איתי למיח"א (מחנכי ילדים חרשים-אילמים) חמש פעמים בשבוע. אחר-כך, במשך שנים ארוכות, שלוש פעמים בשבוע. במיח"א עברו איתי שעות על כל צליל, על כל הברה, איך לנסות לשמוע אותה, איך לקרוא שפתיים, איך להבין ואיך לנסות לומר מילים שיוצאות מהגרון.

כשהורנו הביתה ממיח"א אמא ריברה אליי כל הזמן. אני לא זוכר את זה, אבל אני יודע מסיפורים של אחרים איך היא חזרה מאות אלפי פעמים על "תגיד סמך, תגיד צדי".

דני מזרח הוא פשוט בחור מוצלח. תלמיד מצטיין בבית-הספר העממי ובגומנסיה. חבר בתנועת הצופים. מדרך לטיסנים בקלוב התעופה הישראלי, קצין בצה"ל. מתעסק במחשבים. בחור עסוק, עירני, חייכן.

לכאורה, יש רבים כמוהו. למעשה יש מעטים מאוד. אם בכלל. דני מזרח נולד חרש.

אילו נולד דני במישפחה אחרת, עם אמא אחרת, קרוב לוודאי שהי

יום. בגיל 23, הוא היה שוליה של בעל-מלאכה. שהשלים עם הגורל.

ילדים חרשים נשלחים לגני ילדים מיוחדים ומשם לבתי-ספר מיוחדים. שבהם יש כיתות מיוחדות לילדים מוגבלים. מבלי להיכנס לוויכוח אם המיסוגרת המיוחדת הזאת היא טובה או רעה, ברור שבעצם ייחודה היא סוגרת את הילד המוגבל ומנתקת אותו מהחברה הרגילה. בכך, לרוב, נחרץ גורלו של ילד מוגבל.

לדני מזרח יש אמא מיוחדת מאוד. אמא שחשבה, שלמרות ה"פגם" בשמיעה שלו אין שום סיבה שהוא לא יקבל את הטוב ביותר. כלומר: התחלה וסיכוי כמו לכל ילד אחר. כשאמר לו ללמוד, אמא של דני, שהוא חייב ללכת לכיתה מיוחדת, ואחר-כך — אם יוכיח את עצמו — יעבירו אותו. אמרה האם: "על גופתי המתה!" היא התחפשה לבלודזר ויצאה לחרלש עמוק מאוד. פגישה ועוד פגישה ועוד פגישה ועוד בחינה ועוד בחינה. ואפילו טיפ-טיפה של פרוטקציה. דני החל את כיתה א' בבית-הספר העממי במקום מגוריו. כמו כולם.

"דני, אתה חרש?"

מספרת אלינור, אמו של דני:

יום אחד דני היה בברכה ושם, כמו בן, הוא מסתובב בלי מכשיר שמיעה. חבר קרוב שלו קרא לו כמה פעמים ודני לא הגיב. לבסוף צעק לו החבר בקול רם. מקצה הברכה: "דני, אתה חרש! למה אתה לא עונה?" זה היה הרגע שבו הבנתי שדני הצליח להעביר אמילו לחברים שלו את ההרגשה שהוא כמו כולם. הילד פשוט שכח לרעו שדני מוגבל.

בסיום בית-הספר העממי כתב דני ברכה למורים וקרא אותה במסיבת-הסיום. אחד ההורים שישב באולם ניגש למורה אחרי המסיבה ואמר לו שנדמה לו שלילד הזה שקרא את הברכה יש איזה פגם במיתרי-הקול, ואולי כדאי שהוריו יתייעצו עם רופא.

הבעיה היחידה בחיי היומיום היא שבעזרת מכשיר-השמיעה, שאיתו הוא מסתובב כל היום, הוא אינו מסוגל לשמוע מה מדברים אליו בטלפון. כל החברים שלו יודעים את זה. הם מסלפנים אחד מבני המשפחה, הנמצא בבית. הוא המתווך. החבר מדבר בטלפון, מישורו בבית מקשיב. מוסר לדני מה נאמר, מבקש ממנו תשובה ומוסר אותה למסלפן.

הדבר המשונה הוא שחברים ממשיכים לטלפן, אמילו אם אפשר היה לטלפן למישורו אחר במקום לדני, כדי לברר עניין מסוים.

הדבר היחיד שדני מסוגל לשמוע בלי מכשיר-שמיעה הם הבומים העל-קוליים של מטוסי-סילון.

אחיו ושתי אחיותיו קיבלו את הבעיה של דני באופן לגמרי טבעי. כשדני היה בן 5 ואחיו גדי בן שנתיים וחצי, באה בייביסיטר חדשה לשמור עליהם. ההורים הלכו וגדי הקטן ניגש אל המטפלת ואמר לה: "עכשיו אנחנו הולכים לישון. אם בלילה דני יקום וירצה משהו, תדברי אליו עם תנועות שפתיים ברורות, כי הוא לא שומע." לילה טוב!

האם אמביציה, כשר-לימוד, רצון להצליח עוברים בירושה? סבו של דני הוא חבר-הכנסת לשעבר אברהם כשרמן. דוד אחד שלו

בוודאי אין לך זיכרון ברור איך זה התחיל, אבל אתה יודע מהסיפורים. אמא גילתה שאני חרש בגיל צעיר מאוד. היא הלכה איתי לרופאים והם החליטו שהיא משוגעת. אמא ה"עקשה והלכה לעוד רופא ולעוד רופא ולבסוף כולם נאלצו להורות שהם טעו והיא צדקה. כשכולם הסכימו שאני חרש, אמא

אמא אלינור (משמאל) עם דני ואחותו קרן, אמא מיוחדת מאוד

הוא האלוף הרצל שמיר, מי שהיה ממכ"ל המישרה. דוד אחר שלו הוא מי שהיה הרמטכ"ל, שר-הבריאות מוטה גור.

הציבור הרחב מכיר את המושג "חרש-אילם". אין דבר כזה. רק חרשים שאינם מקבלים את הטיפול הנכון בגיל מוקדם הופכים לאילמים. ניתן ללמד כל חרש לדבר.

לפי סטטיסטיקה של שמ"ע (האגודה לחינוך ושיקום ילדים לקויי שמיעה) יש בארץ 12 אקדמאים חרשים שסיימו את לימודיהם באוניברסיטות. השנה לומדים כ-30 חרשים במוסדות אקדמיים.

מיח"א מטפלת בילד החרש מיום גילוי מומו ועד לכניסתו לבית-הספר. בכיתה א' עובר הטיפול לאגודת שמ"ע. מרכזים של מיח"א יש בתל-אביב, חיפה, ירושלים, באר-שבע, אשדוד, צפת וטבריה. למינור הערבי יש מדריכה מיוחדת, המלמדת את הילדים לדבר ערבית. בארץ יש כ-7,000 חרשים מכל הגילים. שליש מהילדים החרשים מגיעים היום לכיתות רגילות בבתי-ספר רגילים. שליש מגיעים לכיתות משולבות וליש מגיעים לבתי-ספר לחרשים.